UITVOERINGS-PROGRAMMA RIVUS

2021 - 2028

RIVUS

Inhoud

1. Inleiding 3

2. Beleidsontwikkeling en bewaking 5

3. Inrichtingsmaatregelen 7

3.1 Regionale projecten 7

4. Instrumenten 8

4.1. Juridische instrumenten 8

4.2 Financiële instrumenten 8

4.3 Communicatie 9

5. Processtappen 10

6. Uitvoering RIVUS 14

1. Inleiding

Het klimaat verandert. Hierdoor wordt het in de regio warmer en droger en nemen de risico's op wateroverlast en overstroming toe. De gevolgen van klimaatveranderingen kunnen (gedeeltelijk) worden opgevangen. Dit noemen we klimaatadaptatie.

Door gemeenten, waterschap en provincie wordt samengewerkt op regionaal niveau aan klimaatadaptatie. In West-Overijssel werken de gemeenten Deventer, Olst-Wijhe, Raalte, Dalfsen, Zwolle, Staphorst, Zwartewaterland, Kampen en Waterschap Drents Overijsselse Delta en de provincie Overijssel samen in de Werkregio RIVUS. Er wordt kennis gedeeld, samen onderzoek gedaan en soms ook samengewerkt aan (gezamenlijke) projecten. Zo zijn in de afgelopen periode de kwetsbaarheden in de gemeenten en de regio in kaart gebracht. Ook zijn lokaal en regionaal Risicodialogen gevoerd met partnerorganisaties, die onderdeel zijn van de oplossingen.

Op basis van het uitgevoerde werk is een kompas geschreven voor de aanpak van hitte, droogte, wateroverlast en overstromingen in West-Overijssel. In het document 'Klimaatadaptatie: Zo doen we dat in West-Overijssel' is opgenomen wat de regio als opgave ziet, hoe er samengewerkt wordt en wat bij de aanpak van klimaatadaptatie in West- Overijssel de leidende principes zijn.

De leidende principes zijn:

A. De basis op orde, behoud het goede
B. Van preventie naar adaptatie
C. Samen met bewoners, ondernemers en maatschappelijke partners
D. Versterking sponswerking en verkoeling in steden, dorpen, buurten en straten
E. Klimaatrobuust landelijk gebied: integraal verbinden en slim combineren
F. Versnellen door werk-met-werk te maken
G. Benutten (economische) kansen

Voorliggend uitvoeringsprogramma is een uitwerking van dit kompas in concrete acties en projecten voor de komende jaren. De inrichtingsmaatregelen worden uitgevoerd tussen nu en 2028. De overige maatregelen richten zich op de komende 3 jaar. Het uitvoeringsprogramma zal verder geactualiseerd worden als er nieuwe kennis is opgedaan en een verdere selectie heeft plaatsgevonden van de mogelijke inrichtingsmaatregelen.

Opzet uitvoeringsprogramma

Het uitvoeringsprogramma geeft uitvoering aan het kompas van RIVUS en is gericht op projecten en acties die in de regio gezamenlijk worden opgepakt. Naast het regionale uitvoeringsprogramma hebben alle partners ook een eigen uitvoeringsprogramma. Daarin staan de projecten en acties opgenomen die de partners zelfstandig uitvoeren.

Het uitvoeringsprogramma bestaat uit de volgende onderdelen:

- Beleidsontwikkeling en bewaking
- Inrichtingsmaatregelen
- Instrumenten
- Processtappen

De onderdelen worden in de volgende hoofdstukken verder toegelicht. De maatregelen en projecten zijn ook opgenomen in een aparte tabel (Excel bestand). In deze tabel is per maatregel of project meer informatie opgenomen. Het gaat hierbij om de volgende informatie:

Basisinformatie

- Uniek nummer (komt overeen met de nummers in voorliggend document)
- Titel van de maatregel of het project
- Het gewenste resultaat
- De initiatief nemende partij
- De betrokken partijen

Financiering

- DPRA
- ZON
- Overige financiering
- Kosten

Planning

- Start voorbereiding
- Start uitvoering

DPRA thema

- Wateroverlast
- Droogte
- Hitte
- Overstroming

2. Beleidsontwikkeling en bewaking

Dit onderdeel gaat over acties die te maken hebben met het vaststellen van het beleid. Denk hierbij aan het vaststellen van ambities, doelen en normen en de doorvertaling daarvan in de plannen en verordeningen van de partners. Ook de monitoring en de voortgangsrapportage zijn hier onderdeel van.

De RIVUS-partners pakken de onderstaande acties op.

B1 Doelen stedelijk ontwikkeling

De partners werken een uniforme set klimaatadaptatiedoelen uit voor de stedelijke ontwikkeling. Deze vormen de kaders voor het beleid en randvoorwaarden bij nieuwbouw. Verkend wordt of deze doelen samen met marktpartijen en maatschappelijke partijen uitgewerkt kunnen worden.

In de aanpak van de inhoud worden 3 sporen bewandeld:
B1a: Kennisuitwisseling over doelen.
B1b: Uitwerken van uniforme doelen voor het nieuw stedelijk gebied (stedelijke inbreiding en uitbreiding).
B1c: Uitwerken van uniforme doelen voor het nieuw stedelijk gebied en bestaand stedelijk gebied (aanpassing van huidige inrichting en gebouwen).

De partners streven bij spoor B1b en B1c naar een uniforme set doelen. De keuze voor een spoor en de uitwerking wordt per partner gemaakt. Dit in verband met aansluiting op specifieke gebiedskenmerken, aansluiting bij ander beleid of omdat recentelijk al doelen zijn vastgesteld.

B2 Monitoring en onderzoek

De partners stellen gezamenlijk een monitoringsplan op voor het monitoren van de aspecten die passen bij de algemene ambitie en doelen om als regio klimaatbestendig te worden. Meer specifiek doel van de monitoring is het verkrijgen van inzicht in het effecten van adaptatiemaatregelen. In het monitoringsplan worden de inhoud en de frequentie van de monitoring nader bepaald. De uitgangspunten bij het opstellen van het monitoringsplan zijn:

- De reeds uitgevoerde stresstest wordt na 6 jaar geactualiseerd;
- De monitoring richt zich op de fysieke veranderingen en daar waar mogelijk de effecten die dat veroorzaakt (denk aan risico op schade aan woningen en stremming van wegen, gewasschade en oververhitting van kwetsbare groepen);
- Voor het monitoren van de gevolgen wordt gebruik gemaakt van landelijke onderzoeken en monitoring (denk aan de klimaatschadeschatter);
- Verkend wordt op welke onderdelen de stresstest kan worden uitgebreid;
- Verkend wordt welke onderdelen jaarlijks gemonitord worden. Dit kan mogelijk in samenhang met een monitoring die landelijk plaats vindt. Denk daarbij aan de bodemdaling, % groen in de stad, etc.
- Kennis die wordt opgedaan bij monitoring bij één van de partners wordt proactief gedeeld met de andere partners.

Het monitoringsplan wordt vervolgens gezamenlijk uitgevoerd.

Op onderdelen kan blijken dat er onvoldoende kennis of informatie is om een goede monitoring uit te voeren. Op die onderdelen wordt bepaald of in RIVUS-verband een onderzoek gestart wordt of dat kan worden aangesloten op onderzoeken die landelijk of in andere regio's plaats vinden.

B3 Voortgangsbewaking

De voortgang van alle inspanningen die opgenomen zijn in voorliggend uitvoeringsprogramma wordt jaarlijks gerapporteerd in de 'Voortgangsrapportage RIVUS', vergelijkbaar met de bestaande 'RIVUS Thermometer'. Met deze informatie is bijsturing van de inspanningen mogelijk, kan het uitvoeringsprogramma worden geactualiseerd en kan verantwoording worden afgelegd binnen de organisatie van de partners.

De inhoud van de eigen uitvoeringsprogramma's van de partners wordt actief gedeeld met de RIVUS partners. De voortgang van de programma's wordt jaarlijks uitgewisseld met als doel om kennis te delen en elkaar te inspireren. Tevens houden de partners hiermee overzicht van de opgaven en klimaatadaptieve acties in de regio als geheel.

3. Inrichtingsmaatregelen

Partners beschikken over hun eigen uitvoerings-programma waarin alle inrichtingsmaatregelen zijn opgenomen. De projecten die voor Rijksmiddelen in aanmerking komen worden opgenomen in het uitvoeringsprogramma RIVUS.

Rijksmiddelen zijn beschikbaar vanuit ZON, de DPRA impulsgelden en mogelijk in de toekomst ook vanuit de NOVI Regio Zwolle.

Voor de maatregelen die worden voorgedragen voor de DPRA impulsregeling richten de partners zich op het zetten van een `klimaatadaptieve plus' op geplande investeringen, of versnelde uitvoering hiervan, in uitvoeringsprojecten.

3.1 Regionale projecten

Het voornemen binnen RIVUS is om een deel van de DPRA impulsgelden in te zetten op regionale projecten. De partners combineren maatregelen als er een gezamenlijke opgave ligt. Hierdoor ontstaat er meerwaarde in:

- Effectievere aanpak van de opgave (samen bereik je meer);
- Efficiëntere aanpak van de opgave (samen kan het voor lagere kosten of sneller);
- Vanuit de gezamenlijke opgave inwoners en bedrijven benaderen in plaats van vanuit elke opgave afzonderlijk. Dit zorgt voor meer duidelijkheid;
- Ruimere mogelijkheden voor financiering (financiële bijdrage vanuit Provincie, Rijk, Waterschap of Regio Zwolle).

Het zoeken van de combinatie is een eigen verantwoordelijkheid van de RIVUS-partners vanuit de eigen opgaves en maatregelen. Vanuit RIVUS wordt onderstaande actie ingezet om dit proces te faciliteren.

De RIVUS-partners pakken de onderstaande actie op.

R1 Benoemen regionale projecten

Er worden gezamenlijk criteria voor regionale projecten opgesteld. Daaraan gekoppeld doorlopen de partners een gezamenlijk proces om regionale projecten te genereren en benoemen. Voor deze projecten is geld geoormerkt.
Regionale projecten kunnen worden ingebracht door de partners zelf. Daarnaast kunnen ze onder andere voortkomen uit de gebiedsanalyses, gebiedstafels en de NOVI ontwikkelingen (zie P1-4). Ook regionale projecten zullen naar verwachting vooral voortkomen uit meekoppelkansen voor klimaatmaatregelen bij voorgenomen ingrepen.

4. Instrumenten

Inwoners en bedrijven kunnen worden aangespoord om maatregelen te nemen op particulier terrein. Daarbij is onderscheid gemaakt in de volgende beleidsinstrumenten:

- **Juridische instrumenten**
- **Financiële instrumenten**
- **Communicatie**

4.1 Juridische instrumenten

Juridische instrumenten zijn gericht op het formeel vastleggen van doelen die zijn gesteld en waarbij inwoners en bedrijven worden verplicht specifieke maatregelen uit te voeren.
Denk aan het in RIVUS gezamenlijk uitwerken van basisstukken voor het Omgevingsplan, Omgevingsverordening, hemelwaterverordening of maatwerkvoorschriften op basis van het Activiteitenbesluit.

Op dit moment zijn er geen gezamenlijke acties in het uitvoeringsprogramma opgenomen. Deze kunnen mogelijk volgen na het vaststellen van doelen zoals beschreven bij actie B1 Doelen Stedelijke Ontwikkeling.

4.2 Financiële instrumenten

Financiële instrumenten zijn er op gericht om inwoners en bedrijven te stimuleren om klimaatadaptieve maatregelen te treffen. Denk hierbij aan:

- Het opstellen van een stimuleringsregeling klimaatadaptieve maatregelen. De provincie Overijssel, het waterschap Drents Overijsselse Delta en een aantal gemeenten hebben al stimuleringsregelingen. Een overzicht van deze regelingen is opgenomen in het tweede tabblad van het uitvoeringsprogramma in de tabel;
- Groene leges (mensen die klimaatadaptieve/ groene maatregelen nemen bij (ver)bouw van hun woning krijgen korting op de leges);
- Verbreden van de rioolheffing (de heffing is lager als je klimaatadaptieve maatregelen hebt genomen zoals afkoppelen, een groen dak, ontstenen. De heffing is hoger als je geen maatregelen hebt genomen en meer dan x % verharding in de tuin hebt).

De RIVUS-partners pakken de onderstaande actie op.

F1 Stimuleringsregeling

De partners voeren een gezamenlijk proces om tot een stimuleringsregeling te komen die klimaatadaptatie breed is (wateroverlast, droogte en hitte). Er vindt gezamenlijk afstemming plaats tussen gemeente, waterschap en provincie om te komen tot een goede samenhang met bestaande regelingen of tot een gezamenlijke regeling van waterschap, provincie en gemeente. Het uitgangspunt is dat iedere partner zelf bepaalt wat de inhoud van de regeling wordt en ook zorg draagt voor de financiering.

Van de beschikbare regelingen wordt een helder overzicht bijgehouden en ontsloten via de RIVUS website. De gemeenten verwijzen op hun eigen websites door naar de regelingen van het waterschap en de provincie. Het waterschap en de provincie verwijzen op hun eigen websites door naar de regelingen van elkaar en van alle gemeenten. De partners zorgen intern voor een goede samenhang met andere duurzame regelingen waardoor de samenhang voor inwoners duidelijk is.

4.3 Communicatie

Communicatie wordt ingezet om de bewustwording van de gevolgen van de klimaatverandering te vergroten. Daarnaast wordt communicatie ingezet als ondersteuning bij diverse activiteiten van de RIVUS-partners.

De RIVUS-partners pakken de onderstaande actie op.

C1 Bouwstenen voor communicatie

Partners werken, onder meer via de werkgroep communicatie van RIVUS, samen aan de bouwstenen van communicatie.

Onderdelen waarop samengewerkt wordt zijn:

- Bepalen van een gezamenlijke stijl;
- Keuze maken over het al dan niet opzetten van gezamenlijke publiciteitscampagnes, inclusief de benodigde bouwstenen daarvoor. Nader wordt bepaald welke campagnes worden opgezet. Gedacht kan worden aan het vergroenen van tuinen en daken, voorzorgsmaatregelen bij evenement.;
- Het uitwerken en beheren van 'content' en visualisaties;
- Afstemmen met andere partijen zoals Vitens, Rijkswaterstaat en regionaal werkende maatschappelijke organisaties;
- Het faciliteren van kennisuitwisselingsbijeenkomsten voor de partners en mogelijk ook externe partijen.

De communicatie naar inwoners en andere partijen wordt verzorgd door de partners afzonderlijk. In de werkgroep communicatie vindt afstemming plaats over de uitingen van de partners waardoor ze elkaar maximaal kunnen versterken. Informatie van de Climate Campus wordt hierbij benut. Climate Campus is een netwerk van overheden, onderwijs en onderzoeksinstellingen, ondernemers en maatschappelijke initiatieven, gefocust op kennisuitwisseling en communicatie voor een klimaatbestendige IJssel-Vechtdelta.

De focus van samenwerking op communicatie ligt op de klimaatadaptatie. Daar waar mogelijk verbinden de partners de inhoud van de communicatie expliciet aan de communicatie over duurzaamheid en zoeken hiervoor intern afstemming met de collega's.

5. Processtappen

Processtappen vinden vaak plaats als opstap naar de implementatie van maatregelen. Ze gaan over de manier van werken en samenwerken. Voorbeelden zijn de regionale samenwerking of het uitvoeren van pilots als opstap naar de uitvoering op grotere schaal. Nader onderzoek dat verricht moet worden is hier ook een onderdeel van.

Een ander onderdeel van de processtappen is kennisuitwisseling. Aan de hand van de gevoerde gesprekken (zie rapportage over de dialogen) komen een aantal onderwerpen naar voren waarbij kennisuitwisseling essentieel is.

De RIVUS-partners pakken de onderstaande acties op. Daarbij wordt opgemerkt dat de benodigde acties kunnen wijzigen op basis van de voortgang van de processen.

P1-3 Gebiedsanalyse en afstemming met gebiedstafels en NOVI

Het RIVUS gebied bestaat uit verschillende delen met verschillende kenmerken en een eigen problematiek. In elk gebied spelen belangrijke issues voor de toekomst waarbij samenwerking tussen betrokken partijen essentieel is om te komen tot duurzame oplossingen. Via een gebiedsanalyse wordt kennis gebundeld (gebiedsbeschrijving), in beeld gebracht welke opgaven en kansen er liggen in een deelgebied, wat dat betekent voor de toekomst en welke oplossingen en meekoppelkansen mogelijk zijn. Het resultaat wordt ingebracht in de bestaande gebiedstafels die zijn geïnitieerd door de provincie vanuit de ontwikkeling van de Koers 2050 en stikstofaanpak. Aan deze tafels vindt de integrale afweging plaats. Op termijn volgen hieruit fysieke regionale uitvoeringsprojecten voor klimaatadaptatie. Deze zijn op dit moment nog niet voorhanden.

De analyse:

- Richt zich op zowel het landelijk als het stedelijk gebied;
- Kijkt naar de veranderingen van het klimaat op de lange termijn maar ook naar de kansen en risico's van economische en ruimtelijke ontwikkelingen zoals onder andere in de NOVI van de regio Zwolle is opgenomen.
- Kijkt mede naar een duurzaam grondwatersysteem en het veiligstellen van de drinkwaterwinning op de lange termijn (Aanvullende Strategische Voorraden).

De volgende gebiedsanalyses worden uitgevoerd:

P1: Salland

De uitkomst van deze gebiedsanalyse wordt onder meer ingebracht in de gebiedstafel Salland die gaat over landbouw, natuur, recreatie en de drinkwaterwinning.

P2: Noord-West Overijssel

De uitkomst van deze gebiedsanalyse wordt onder meer ingebracht in de gebiedstafel Noord-West Overijssel die gaat over bodemdaling, landbouw, natuur, recreatie en de drinkwaterwinning.

P3: Vechtdal

De uitkomst van deze gebiedsanalyse wordt onder meer ingebracht in de gebiedstafel Vechtdal die gaat over landbouw, natuur, recreatie en de drinkwaterwinning.
De gebiedsanalyses worden als één van de eerste activiteiten opgestart.

P4 Hitteplannen

De partners werken gezamenlijk aan het opstellen van hitteplannen. De plannen vormen een aanvulling op het nationale hitteplan en de acties die nu al uitgevoerd worden. In de hitteplannen wordt opgenomen welke acties nodig zijn om schade en overlast te voorkomen. Daarbij valt onder andere te denken aan het voorkomen van hittestress bij alleenwonende ouderen en effecten op de infrastructuur. Er wordt actief samengewerkt met de GGD.

Het opstellen van de hitteplannen bestaat uit 2 fases:

P4a: Het opstellen van een format voor het hitteplan en inventarisatie van de benodigde lokale (zorg) partners. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het format wat door de GGD al is uitgewerkt voor het hitteplan. Optie daarbij is om als pilot een hitteplan voor één partner alvast uit te werken.

P4b: Het opstellen van de hitteplannen van de afzonderlijke partners waarbij per actie wordt aangegeven wie het initiatief neemt, welke partijen betrokken zijn en wat de doelgroep is. Gestreefd wordt naar zo uniform mogelijke plannen.
Elke partij zorgt wel voor maatwerk met de lokale (zorg)partijen.

P5 Klimaatbestendige bedrijventerreinen

Partners wisselen actief kennis uit over de aanpak van bedrijventerreinen en nemen deze kennis op in een document waarin het handelingsperspectief is opgenomen. Hierbij kan voortgebouwd worden op de handreiking duurzame bedrijventerreinen die is opgesteld door VNO-NCW Midden, MKB-Nederland en provincie Overijssel. Het document dat door de RIVUS partners wordt ontwikkeld richt zich op de inhoud (kansrijke maatregelen en de onderbouwing van de gestelde doelen) en het proces (samenwerking met bedrijven). Uitgangspunt daarbij is dat gewerkt wordt aan klimaatadaptatie als onderdeel van het verduurzamen van de bedrijventerreinen. Tevens wordt een brede aanpak richting vitale bedrijventerreinen meegenomen in de verkenning.

Op basis van de voorstellen in het document bepalen de partners vervolgstappen en tevens de mate waarin gekozen wordt voor uniforme doelen en een gezamenlijke aanpak voor klimaatbestendige en/of duurzame bedrijventerreinen.

P6 Weginfrastructuur en veiligheid

De partners werken samen de te hanteren uitgangspunten voor een klimaatbestendige weginfrastructuur uit. Daarbij is aandacht voor zowel de inrichting als het beheer en onderhoud van de wegen. In de uitgangspunten wordt, voor zover nodig, onderscheid gemaakt tussen de verschillende soorten wegen. Afstemming vindt plaats tussen het RIVUS uitvoeringsprogramma en de risicoanalyse van de Rijksinfrastructuur. De veiligheidsregio wordt hierbij betrokken.
Tevens vindt er kennisuitwisseling plaats over 'innovatieve' oplossingen rond de infrastructuur. De resultaten worden door de partners opgenomen in de eigen programma's infrastructuur.

P7 Afstemming met risicoanalyse Vitale Infrastructuur (elektra, ICT en telecom)

Afstemming vindt plaats tussen het RIVUS uitvoeringsprogramma en de risicoanalyse die de partners uitvoeren naar de Vitale Infrastructuur. Bij deze risicoanalyse ligt de focus op elektra, ICT, telecom, riool- en waterbeheer. Deze afstemming heeft als doel om het risico op incidenten door klimaatverandering te beperken.

Specifiek voor de beschikbaarheid van elektriciteit in het geval van overstroming neemt de provincie het initiatief om een plan uit te werken waarmee de risico's op uitval en de mogelijke gevolgen ervan worden beperkt.

P8 Afstemming met proces (meerlaagse) waterveiligheid

Er vindt tijdens kennissessies afstemming plaats tussen RIVUS en het proces rondom de meerlaagse veiligheid van het hoofdwatersysteem (Hoogwaterbeschermingsprogramma) als ook de normeringen van de Sallandse Weteringen. Dit om te zorgen voor een maatregelenpakket dat zowel bijdraagt aan het behalen van de gestelde normen als aan een klimaatbestendige regio. Gebied specifieke onderdelen worden geïntegreerd in de gebiedsanalyses (zie P1 t/m P3).

P9 Afstemming met drinkwaterbesparing

Er vindt tijdens kennissessies afstemming plaats tussen RIVUS, de provincie en Vitens over de drinkwaterbesparing. Dit om te zorgen voor versterking van de maatregelen voor drinkwater en klimaatadaptatie en om gezamenlijke communicatie te realiseren.

P10 Exoten

Er vindt door de provincie een studie plaats naar het nut en de noodzaak om voor exoten tot aanvullend beleid te komen. In de huidige situatie liggen hier al afspraken over vast maar de klimaatsverandering kan aanleiding zijn om de afspraken aan te vullen of intensiveren. De studie geeft een overzicht van de urgentie en het handelingsperspectief bij de aanpak van exoten. Tevens geeft het inzicht in de rolverdeling van betrokken partijen.

P11 Samenhang stedelijk groen en soortenmanagementplannen

De RIVUS partners werken samen aan robuust en klimaatbestendig groen. Hiervoor wordt door de provincie een actieve koppeling gelegd tussen de ontwikkeling van stedelijk groen en soortenmanagementplannen. De RIVUS partners beogen daarmee een geïntegreerde aanpak van het groenbeleid in het stedelijk gebied.

P12 Knelpuntanalyse verschuivingen in vraag naar recreatie

Een knelpuntanalyse van de verschuivende vraag naar recreatie door klimaatsverandering wordt uitgevoerd door de provincie. Dit geeft inzicht in de aard, omvang en locaties van de kansen en knelpunten voor recreatie- en zwemwater.

P13 Onderzoek naar verandering waterkwaliteitsknelpunten

De provincie voert een onderzoek uit naar de verandering van vervuilende stoffen in Kaderrichtlijn Water (KRW) wateren veroorzaakt door de klimaatverandering. Door het verstorende effect van mogelijk hogere concentraties vervuiling in beeld te brengen wordt de aard en omvang van de verandering van waterkwaliteitsknelpunten inzichtelijk gemaakt. Met de studie kan bepaald worden of aanvullend onderzoek is of maatregelen nodig zijn.

P14 Toekomstbestendige drinkwatervoorziening

De provincie werkt sinds 2020 samen met het Vitens en waterschappen aan de Adaptieve Strategie Drinkwatervoorziening. Het doel hiervan is een robuuste drinkwatervoorziening op lange termijn waarbij de gevolgen van de klimaatsverandering in zowel de vraag- als het aanbod worden meegenomen.

P15 Bossenstrategie

Door de provincie wordt de bossenstrategie uitgewerkt. De strategie is er op gericht om de klimaatverandering te beperken en de gevolgen ervan op te vangen. De ambitie is om 1.100.000 bomen bij te planten in Overijssel en daarmee het bosareaal te vergroten en de biodiversiteit te versterken.

6. Uitvoering RIVUS

De inrichtingsmaatregelen in dit uitvoerings-programma worden in de eerste plaats opgepakt door de partners zelf. De rol van RIVUS richt zich met name op initiëren, afstemming, onderzoek en kennisdeling. Dit wordt vooral ook praktisch opgepakt: partijen gaan samen aan de slag, waar nodig met de inschakeling van derden, de inzet van studenten, de connectie met Climate Campus, etc.

De diverse activiteiten en projecten uit dit uitvoeringsprogramma vragen om de inzet van mensen en middelen. Voor de periode 2022-2024 zijn deze als volgt globaal geraamd.

Reguliere werkzaamheden
De jaarlijkse, reguliere werkzaamheden hebben met name betrekking op de deelname van alle partijen aan het platform klimaatadaptatie binnen RIVUS.

Dit vraagt een inzet van ruim 100 uur per jaar per platformlid/partner. Daarnaast is inzet nodig van de projectmanager klimaatadaptatie (als trekker van het platform) en secretariële ondersteuning. Deze inzet is geraamd op circa 900 uur per jaar, dan wel circa € 75.000. De raming is in uren en in geld met het oog op de mogelijkheid om inzet vanuit de partners met een bijdrage te compenseren.

Uitvoeringsprogramma
Voor de projecten in het uitvoeringsprogramma is per project een duo (twee RIVUS partners) als trekker benoemd. Dit is minder kwetsbaar en de trekkers kunnen onderling klankborden over de aanpak. De trekkers werken in opdracht van het platform. Binnen het platform is de projectmanager klimaatadaptatie eerste aanspreekpunt. De projectmanager houdt een overzicht bij van de voortgang van alle projecten.

Een aantal projecten wordt reeds opgestart in 2021. Verder levert de capaciteitsraming het volgende beeld van uren en kosten voor de komende jaren.

Ramingen	2021	2022	2023	2024
Inspanning/uren	650	1.300	1.300	1.300
Investering/kosten	€ 20.000	€ 70.000	€ 90.000	€ 80.000

Bij de verdeling van projectmatige werkzaamheden wordt rekening gehouden met de omvang van de partner. Bestuurlijk is besproken dat er (ook) op klimaat gebied binnen RIVUS partners zijn die een voortrekkersrol willen en kunnen spelen. Mede op basis daarvan is de volgende verdeelsleutel bepaald.

RIVUS partner	Factor omvang / bijdrage aan projecten
Dalfsen, Olst-Wijhe, Staphorst, Zwartewaterland	1
Kampen, Raalte	2,5
Deventer, Zwolle, WDOD, provincie Overijssel	5

Bij de verdeling van projecten (met name het trekkerschap) is rekening gehouden met bovenstaande urenverdeling. Daarbij wordt opgemerkt dat het waterschap bij zes projecten als actiehouder is benoemd. Dat is relatief veel en wordt mede veroorzaakt door de betrokkenheid bij de (drie) gebiedsanalyses. Mogelijk is daarvoor extra inzet nodig.

Financiën

Naast de inzet van de RIVUS partners, en in samenhang daarmee, is een jaarlijks budget gewenst voor het inschakelen van derden voor onderzoek en ondersteuning. Als gemiddeld benodigd budget wordt hiervoor € 75.000 aangehouden. Samen met de kosten voor de projectmanager en secretariële ondersteuning (zie hiervoor) is het totaal benodigde budget circa € 150.000 per jaar. Afgesproken is dat deze kosten worden verdeel onder de RIVUS partners volgens de sleutel in de hiervoor weergegeven tabel.

De acties in het uitvoeringsprogramma met de inzet van uren en de inzet van geld, zijn gekoppeld. Het geheel is één pakket.

De aanpak is verder uitgewerkt in een programmaplan dat zo nodig jaarlijks binnen RIVUS wordt geactualiseerd.

Tekst en ontwerp: salland, COMCEPT

In opdracht van: RIVUS

Datum: 13 september 2021